

คำวินิจฉัยของ นายอูระ หวังอ้อมกลาง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๕๓/๒๕๕๕

วันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๕๕

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

ข้อเท็จจริงได้ความว่า นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง ตั้งแต่วันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๓ โดยมี นายอรุณ คงมั่น เป็นหัวหน้าพรรค ครบกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวัน ตามนัยมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ในวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๕

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีหนังสือแจ้งให้พรรคทางเลือกที่สามดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ และให้หัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคดำเนินการยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตนและคู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่ง

พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงว่า พรรคการเมืองที่สามได้ดำเนินการจัดหาสมาชิกพรรคทางเลือกที่สาม จำนวน ๕,๒๔๕ คน และได้จัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม จำนวน ๔ สาขา ดังนี้

(๑) สาขาพรรค ลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๘๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลเมตตาท่ม อำเภอโคกศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร

(๒) สาขาพรรค ลำดับที่ ๒ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๔๒ ถนนประจักษ์ ตำบลเวียงเหนือ อำเภอเมืองลำปาง จังหวัดลำปาง

(๓) สาขาพรรค ลำดับที่ ๓ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๑๕/๑๔ หมู่ที่ ๑๑ แขวงบางนา เขตบางนา กรุงเทพมหานคร

(๔) สาขาพรรค ลำดับที่ ๔ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๑๖ หมู่ที่ ๖ ตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงได้ความว่า มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒ ลำดับที่ ๓ และลำดับที่ ๔ ผู้เข้าร่วมประชุมได้ลงลายมือชื่อ

ในรายงานการประชุมด้วยตนเองจริง สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ได้ความจากการสอบปากคำนายธีรพงศ์ พรหมภา
ประธานสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ว่า มีการประชุมวันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๘ แต่จากการ
ตรวจสอบกับรายงานการประชุมที่สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง จัดส่งมาให้ปรากฏว่า วัน เวลา
ในการประชุมไม่สอดคล้องกัน และเมื่อสอบปากคำสมาชิกพรรคทางเลือกที่สาม จำนวน ๓ คน คือ
นายสว่าง นกกงทอง นายนราศักดิ์ ราชวงศ์ และนายเสรี มนอิม ได้ความว่า ไม่มีการประชุมเลือก
กรรมการสาขาพรรคแต่อย่างใด รายชื่อที่ปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้เข้าร่วมประชุมเป็นสมาชิกพรรคจริง
โดยหัวหน้าพรรคได้เดินทางมาที่หมู่บ้าน เพื่อหาสมาชิกและจัดตั้งสาขาพรรคโดยการขอสำเนาบัตรประชาชน
สำเนาทะเบียนบ้านและให้ลงชื่อในแบบสมัครเป็นสมาชิก นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง
ประจำจังหวัดสกลนครได้ตรวจสอบความเหมาะสมของสถานที่ตั้งสาขาพรรคเห็นว่า เป็นบ้านพักอาศัย
ขนาดเล็กไม่มีความพร้อมไม่เหมาะสม เห็นว่า ไม่ควรให้การรับรองพรรคทางเลือกที่สาม สาขาสกลนคร
นายทะเบียนพรรคการเมืองจึงมีหนังสือรับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒ ลำดับที่ ๓
และลำดับที่ ๔ สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๑ นายทะเบียนพรรคการเมืองได้ใช้อำนาจตามความในมาตรา ๗
แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ให้พรรคทางเลือกที่สาม
ชี้แจงข้อเท็จจริงภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งจากนายทะเบียนพรรคการเมือง

พรรคทางเลือกที่สามได้มีหนังสือชี้แจงว่า เหตุที่สมาชิกพรรคทางเลือกที่สามได้ให้ถ้อยคำ
ไม่สอดคล้องกับรายงานการประชุมที่แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เนื่องจากประธานสาขาพรรคสืบสน
จึงตอบคำถามไม่ตรงประเด็นของเจ้าหน้าที่ผู้สอบถาม ได้มีการประชุมจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม
ตามวันเวลาและสถานที่ที่ระบุในรายงานการประชุมจริง แต่ภายหลังการประชุมดังกล่าวหัวหน้าพรรค
ทางเลือกที่สามได้เดินทางไปตรวจสอบพื้นที่ที่ขอจัดตั้งสาขาและประชุมสมาชิกหรือถึงเรื่องกิจกรรม
ทางการเมืองและสาธารณประโยชน์ ผู้ให้ถ้อยคำจึงเข้าใจว่า การประชุมที่เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการ
การเลือกตั้งสอบถามคือการประชุมเรื่องกิจกรรมทางการเมืองดังกล่าว มิได้สอบถามถึงการประชุมการจัดตั้ง
สาขาพรรคฯ ในวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘ ข้อที่อ้างว่า สถานที่ทำการสาขาพรรคมีความไม่เหมาะสม นั้น
เห็นว่า การใช้สถานที่ตั้งสาขาพรรค สถานที่จะเป็นขนาดเล็กหรือใหญ่ไม่น่าจะเป็นอุปสรรคของกิจกรรม
ทางการเมือง

ต่อมาพรรคทางเลือกที่สามมีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า นายอรุณ คงมัน ลาออกจากตำแหน่งหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ทำให้กรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สามพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะตามข้อบังคับพรรคทางเลือกที่สาม พ.ศ. ๒๕๕๓ ข้อ ๓๑ และได้ให้นายวิระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าพรรค นายทะเบียนพรรคการเมืองรับทราบ และมีหนังสือตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคทางเลือกที่สามดังกล่าวตามนัยมาตรา ๓๓ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ ตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤษภาคม ๒๕๕๔

นายวิระวัฒน์ สุขเกษม รองหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม รักษาการหัวหน้าพรรคทางเลือกที่สาม ได้มีหนังสือแจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า พรรคทางเลือกที่สามได้ตรวจสอบกระบวนการการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ ซึ่งตั้งอยู่จังหวัดสกลนครแล้วพบว่า การจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าว ดำเนินการไม่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในข้อบังคับพรรคทางเลือกที่สามหลายประการ จึงขอยกเลิกการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๑ และต่อมาได้มีหนังสือยื่นขอยกเลิกการแจ้งการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองดังกล่าว พรรคทางเลือกที่สามทราบว่า กรณีดังกล่าวอาจเป็นเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สามได้ จึงยอมรับผลที่จะเกิดขึ้น

นายทะเบียนพรรคการเมืองพิจารณาแล้วเห็นว่า ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคทางเลือกที่สามไว้ในทะเบียนพรรคการเมือง พรรคทางเลือกที่สาม ไม่ได้ดำเนินการให้มีสาขาพรรคการเมืองครบภาคละหนึ่งสาขาตามบัญชีรายชื่อภาคและจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ เป็นเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงยื่นคำร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามบทบัญญัติของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง โดยขอให้มีการสั่งยุบพรรคทางเลือกที่สาม

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้ว มีคำสั่งให้รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย และให้พรรคทางเลือกที่สามชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ บัญญัติว่า “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่นายทะเบียนพรรคการเมืองรับจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคการเมืองจะต้องดำเนินการให้มี

สมาชิกตั้งแต่ห้าพันคนขึ้นไป ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยสมาชิกซึ่งมีที่อยู่ในแต่ละภาคตามบัญชีรายชื่อภาค และจังหวัดที่นายทะเบียนประกาศกำหนด และมีสาขาพรรคการเมืองอย่างน้อยภาคละหนึ่งสาขา”

ข้อเท็จจริงได้รับความจากการตรวจสอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า การจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ตั้งอยู่บ้านเลขที่ ๒๘๒ หมู่ที่ ๔ ตำบลแม่นาทม อำเภอกอศรีสุพรรณ จังหวัดสกลนคร สถานที่จัดตั้งสาขาเป็นสถานที่ขนาดเล็ก ไม่มีความพร้อม ไม่เหมาะสม นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับรองการจัดตั้งสาขาพรรคทางเลือกที่สาม ลำดับที่ ๒ ลำดับที่ ๓ และลำดับที่ ๔ สำหรับสาขาพรรคลำดับที่ ๑ ให้ดำเนินการจัดหาที่ตั้งแห่งใหม่ให้เหมาะสม แต่พรรคทางเลือกที่สาม ไม่ดำเนินการและต่อมาพรรคทางเลือกที่สามขอยกเลิกการจัดตั้งสาขาพรรคลำดับที่ ๑ กรณีถือได้ว่า พรรคทางเลือกที่สามไม่สามารถจัดการจัดตั้งสาขาพรรคได้ภายในเวลาตามที่กฎหมายกำหนด พิจารณาแล้วเห็นว่า พรรคทางเลือกที่สามไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๕ มีเหตุให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามได้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) ศาลรัฐธรรมนูญชอบที่จะสั่งให้ยุบพรรคทางเลือกที่สามได้ตามมาตรา ๖๕ วรรคสอง

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงให้ยุบพรรคทางเลือกที่สาม

นายอูระ หวังอ้อมกลาง

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ